

بررسی توافقات پیوندی در حقوق مالکیت معنوی با توجه به حقوق رقابت در نظام حقوقی ایران با رویکرد تطبیقی به حقوق آمریکا و اتحادیه اروپا

شیلا طاهری

دانشجوی دکترا، حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اصفهان (خوراسگان)

shamyshila@gmail.com

چکیده

یکی از نهادهای حقوقی-اقتصادی کهن، که تازه اهمیت یافته و تأثیر بسزایی در بازار و کسب موقعیت مسلط اقتصادی دارد، توافقات پیوندی است، که در نظامهای حقوقی مختلف چه در احکام قانونی، چه در دکترین حقوقی و اقتصادی و چه در رویه قضایی، دیدگاههای مختلفی نسبت به آن ارائه شده و باعث شکل گیری مکاتب خاصی نیز گردیده است. تحقیق حاضر با استفاده از روش تحلیل توصیفی به بررسی قرارداد پیوندی در حقوق مالکیت معنوی با توجه به حقوق رقابت در نظام حقوقی ایران با رویکرد تطبیقی به حقوق آمریکا و اتحادیه اروپا پرداخته است. یافته های تحقیق حاکیست توافقات پیوندی را می توان یکی از انواع قراردادهای الحاقی دانست. در این نوع از قراردادها توافق و حاکمیت اراده که جوهر و اساس همه قراردادها است به معنی واقعی کلمه وجود ندارد. چرا که مصرف کننده کالا و خدمات انحصاری به دلیل اضطرار مجبور به انعقاد قرارداد می شود. توافقات پیوندی، ممکن است در مواردی، به نفع رقابت و در مواردی، هم، به ضرر رقابت باشد. با توجه به منافع و مضار مترتب بر توافقات پیوندی، اتحادیه اروپا چنین محدودیت هایی را صرفا تا سقف 20 و 30 درصد سهم بازار به ترتیب برای رقبا و غیررقبا تجویز کرده است. در آمریکا هم توافقات پیوندی در صورتی مورد اعتراض قرار می گیرند که اولاً، فروشنده در خصوص محصولات تحمیل شده قدرت بازار داشته باشد. ثانیاً، توافق به بازارهای مربوطه لطمه وارد نماید. ثالثاً، فایده آن کمتر از اثرات ضد رقابتی آن باشد. در حقوق ایران قانون مقررات تسهیل کننده رقابت و ضوابط مربوط به کنترل و جلوگیری از شکل گیری انحصارات توافقات پیوندی را ممنوع اعلام کرده است

کلیدواژه ها: توافقات پیوندی، حاکمیت اراده، حقوق رقابت، قرارداد الحاقی، وضعیت انحصاری

1- مقدمه

توافقات پیوندی در معنای عام عبارت است از عرضه یک محصول که به عرضه محصول دیگری پیوند خورده باشد و غالباً بین دو محصول ارتباط وجود ندارد. این توافقات ممکن است به محصولات عینی ارتباط پیدا نکند و به همین دلیل محصول در این تعریف اعم از کالا یا خدمات یا مجوز نهادهای عمومی است و محصول منضم شده نیز ممکن است به همین ترتیب در معنای کلی استفاده شود. این توافقات حسب مورد مجاز یا ممنوع می باشند. فرض ممنوع بودن این توافقات ناظر به مواردی است که رقابت در بازار در اثر توافقات مذکور مختل شده و نظم عمومی برهم زده شود. هدف اصلی حقوق رقابت جلوگیری از اختلال در بازار و منع سوءاستفاده از موقعیت مسلط اقتصادی است. یکی از مصادیق سوءاستفاده از این موقعیت، توافقات پیوندی غیرمجاز یا به عبارتی تحمیل شرایط و تعهدات اضافی بر طرف قرارداد می باشد. این رویه ضدرقابتهایی که در متون اروپایی تحت عناوین متفاوتی همچون «پیوند زنی»، «توافقات پیوندی و معاملات ضمیمه» از آن یاد می شود، در نظامهای مختلف حقوق رقابت ممنوع شناخته شده است. توافق پیوندی که غالباً توسط بنگاههای مسلط بر بازار که تأثیر آنها بر بازار محسوس و عمده است انجام می گیرد، از یکسو می تواند با اعمال ضدرقابتهایی دیگری من جمله خودداری از فروش (اما بصورت موقت)، محدودیتهای عمودی واقعی، انحصارگری و انحصارخواهی، اقدامات تهاجمی، تبانی در مناقصه، سوءاستفاده از موقعیت مسلط بر بازار و ... همراه گردد، از سوی دیگر بسیاری اوقات بنگاه مسلط بر بازار برتری خود را از طریق توافقات پیوندی تحصیل یا حفظ می نماید. البته در نظر گرفتن این امر که توافقات پیوندی همواره مضر نیستند حیاتی است، چرا که در بسیاری از مواقع توافقات پیوندی کارایی را افزایش داده و ضروری بودن مواردی از توافقات پیوندی مورد حمایت و توجیه اقتصاددانان قرار گرفته است. بر همین مبنا توافقات پیوندی به دو نوع مجاز و ممنوع تقسیم می شوند. تاریخچه این توافقات همانطور که گفته شد بسیار کهن است اما این توافقات به تدریج در قوانین کشورهای نفوذ کرده و قانونگذاران در مقام مقابله با آن در فرض اخلال در رقابت برآمده اند. تاکنون تحقیق مستقلی در زمینه توافقات پیوندی در حقوق ایران انجام نشده است. با توجه به اینکه تاکنون تحقیقی در خصوص موضوع توافقات پیوندی انجام نشده است مقاله پیش رو تلاش می کند یا استفاده از روش تحلیل توصیفی به بررسی توافقات پیوندی در حقوق مالکیت معنوی با توجه به حقوق رقابت در نظام حقوقی ایران با رویکرد تطبیقی به حقوق آمریکا و اتحادیه اروپا بپردازد. سوال مقاله این است که توافقات پیوندی در حقوق مالکیت معنوی با توجه به حقوق رقابت در نظام حقوقی ایران نسبت به حقوق آمریکا و اتحادیه اروپا چه جایگاهی دارد؟ فرضیه تحقیق نیز به این صورت مطرح شده است که توافقات پیوندی در ایران پذیرفته شده نیست اما در حقوق آمریکا و اتحادیه اروپا تحت شرایطی پذیرفته شده است.

2- توافقات پیوندی

اساس حقوقی توافقات پیوندی ریشه در پرونده های توافقات پیوندی حق اختراع دارد. در سال 1971 در پرونده شرکت موشن پیکچر پنتنز¹، دارنده حق اختراع لیسانس ویدئو پروژکتورهای اختراع شده را منوط به آن دانسته بود که مجوز گیرنده توافق کند که تنها از فیلم های دارنده حق اختراع در ویدئو پروژکتور استفاده کند. با این حال نمایش دهنده این شرط را نادیده گرفت و دارنده حق اختراع به خاطر نقض شرایط قرارداد مجوز بهره برداری و واگذاری علیه ناقض اقامه دعوی کرد. اگر چه این پرونده در خصوص نقض حق اختراع بود اما منجر به ایجاد نظریه های فشار اهرمی انحصاری² در خصوص توافقات پیوندی گردید. ([Http://Gbr . pepperdne .Edu](http://Gbr.pepperdne.edu))

1-2- مفهوم توافقات پیوندی

Tying Or Tie -In Or Tied Sale در اصطلاح عبارت است از پیوند دهی یا متصل نمودن. برخی نویسندگان عبارت فروش به هم پیوسته را برای Tying به کار برده اند. (باقری و عباسی، 1391: 68) در منابع لاتین، Tyng Arrangement هم به کار می رود که می توان آن را قرار، ترتیب یا توافقات پیوندی ترجمه کرد. توافقات پیوندی در مفهوم اقتصادی و در چارچوب

¹ - Motion picture patents co v

² - Monopolistic leverage theory

ممنوعیت کلی ضد انحصار، به طور معمول هنگامی اتفاق می افتد که یک فروشنده، فروش یا اجازه یک کالا یا خدمت را به توافق خریدار برای خرید کالا یا خدمت دیگر مشروط کند. (Alden .Abbott, Joshua, Wright, 2009:2) به طوری که محصول نخست را نمی توان جدای از محصول دوم خریداری نمود؛ در مقابل، محصول دوم را می توان به صورت جداگانه خریداری کرد. (Anderia Renda, Diego Valiante, 2010:6) توافقات پیوندی در قرارداد مجوز بهره برداری و واگذاری مالکیت فکری به عنوان رویه ای تعرف می شود که طرفین، قرارداد اجازه بهره برداری به پذیرش یک قرارداد اجازه بهره برداری دیگر یا خرید محصولات دیگر از مجوز دهنده توسط مجوز گیرنده منوط می شود.

به موجب تعریف دیگری «ترتیب پیوندی» زمانی محقق می شود که مجوز دهنده، اعطای لیسانس در خصوص فناوری یا پرونده اختراع را منوط به آن کند که مجوز گیرنده در خصوص فناوری یا پروانه اختراع دیگری، از مجوز دهنده لیسانس تحصیل نماید یا این کالا یا کالاهای مشخصی را از مجوز دهنده یا از شخصی که وی مشخص می نماید، خریداری نماید». (صابری، 1393: 79). در حالتی که فروش محصول اصلی به تعهد خریدار مبنی بر عدم خرید محصول فرعی از شخص ثالث منوط می شود نیز توافقات پیوندی محقق می شود. (Damien, 2008:1)

در این ترتیبات دو کالا با یکدیگر پیوند می خوردند. یکی کالای مورد پیوند¹ است که در مورد قراردادهای مجوز بهره برداری و واگذاری مالکیت فکری عبارت است از پروانه حق اختراع و دیگری کالای پیوند شده است که می تواند خود موضوع پروانه اختراع جداگانه ای باشد یا کالایی باشد که موضوع پروانه اختراع نیست. برای مثال در فرآیند تولید پروپیلین از متانول که موضوع یک پروانه اختراع است، خود این فرآیند کالای مورد پیوند و کالای پیوند شده عبارت است از رآکتوری که در این فرآیند مورد استفاده قرار گرفته است که می تواند خود موضوع پروانه اختراع باشد. (صابری، پیشین، ص 79) معمولاً، از دیدگاه مصرف کننده، در این ترتیبات دو محصول مکمل یکدیگرند. (Corina, 2011:4)

توافقات پیوندی را می توان یکی از انواع قراردادهای الحاقی دانست. قراردادهای الحاقی اصطلاحی است برای آن گروه از پیمان ها که نمونه مفاد آن بوسیله یکی از دو طرف تنظیم می شود و طرف دیگر، بودن اینکه امکان تغییر یا گفتگو درباره شرایط قرارداد را داشته باشد، به آن رضایت می دهد. (کاتوزیان، 1389: 33). در این نوع از قراردادها توافق دو اراده که جوهر و اساس همه قراردادهای است به معنی واقعی کلمه وجود ندارد. چرا که مصرف کننده کالا و خدمات انحصاری به دلیل اضطرار مجبور به انعقاد قرارداد می شود. با این حال در قرارداد الحاقی نیز توافق صورت می پذیرد و رضایت ضعیف تر نیز چهره انشایی دارد. (کاتوزیان، همان).

توافقات پیوندی به عنوان یک نوع قرارداد الحاقی انتخاب مصرف کننده را توسط اجبار خریدار به خرید یک محصول فرعی که هرگز مایل نیست آن را بخرد و توسط منع خریدار از محصول فرعی از جای دیگر کاهش می دهد و در این صورت خریدار را از فرصت انتخاب بهترین معامله در بازار محصولات فرعی محروم می کند. (Christopher And Mary , 2007 :2272).

توافقات پیوندی در آثار ادبی- هنری معمولاً به صورتی رخ می دهد که در طی آن، فروش محصولات کپی رایتی مشروط به خرید کالاهای معمولی دیگر است. به صورت معمول نمونه این نوع شرط را می توان در قراردادهای مجوز بهره برداری و واگذاری نرم افزارهای رایانه ای مشاهده کرد که در آن لیسانس نرم افزارهای رایانه ای به خرید قطعات سخت افزاری منوط می شود. (Haris , 2006; 574)

¹ Tying Item-- لازم به ذکر است که ترجمه تحت الفظی این عبارت، محصول پیوندی است اما به لحاظ راسخ بودن، اصطلاح محصول اصلی را به کار می بریم.

علاوه بر آن، در حالتی که لیسانس یک یا چند اثر ادبی- هنری مشروط به لیسانس یک یا چند اثر ادبی- هنری دیگر است نیز توافقات پیوندی محقق می شود. این نوع توافقات پیوندی آثار ادبی- هنری را می توان در قراردادهای مجوز بهره برداری و واگذاری فیلم های سینمایی و تلویزیونی مشاهده کرد. (Sandy Azer, 2013: 83) شرط توافقات پیوندی توسط دارندگان حق مولف در آثار ادبی- هنری نسبت به اقسام دیگر اموال فکری کمتر مورد استفاده قرار می گیرد از این رو، اگر چه پرونده های بسیاری وجود دارد که در آن محصول اصلی شامل یک حق اختراع است اما پرونده های کمی در خصوص توافقات پیوندی مشمول حق کپی رایت وجود دارد. (Glen, 1987: 271)

2-2- انواع توافقات پیوندی

برای توافقات پیوندی تقسیم بندی مختلفی ذکر شده است. مهمترین دسته بندی، تقسیم توافقات پیوندی به دو دسته قراردادی و فناورانه است. در توافقات پیوندی قراردادی، بنگاه مسلط، مشتری را از امکان خرید جداگانه دو محصول محروم می کند.³ مثال معروف این نوع توافقات پیوندی پرونده هیلتی⁴ است که طی آن شرکت هیلتی فروش میخ کوبش را به خرید فشنگ های ساخت این شرکت منوط نموده بود. (kristian, 2010:11)

توافقات پیوندی فناورانه هنگامی رخ می دهد که دو محصول متفاوت به صورت فیزیکی با هم ادغام می شوند؛ به صورتی که دریافت محصول بودن دیگری غیر ممکن می شود. (Brahimi, 2008:9) در واقع، محصول فرعی در محصول اصلی ادغام می گردد. (Anisha, 2012: 7) و انحصار گر محصول اصلی و محصول فرعی را با استفاده از طراحی محصول به صورتی با یکدیگر ترکیب می کنند که آن محصول فقط با محصول مکمل خودش کار می کند. (Frattaroli, 2010: 1916) بنابراین ویژگی منحصر به فرد توافقات پیوندی فناورانه این است که تصمیم برای توافقات پیوندی باید در مرحله طراحی محصول اتفاق بیافتد. (Gaynor, 2006: 2) مثال معروف نوع توافقات پیوندی، رویه مایکروسافت بود که سیستم عامل (محصول اصلی) و نرم افزار مدیاپلیر خود (مصول فرعی) را در یک برنامه جمع نمود و مصرف کنندگان نمی توانستند محصول اصلی یعنی سیستم عامل رایانه را بدون دریافت همزمان محصول فرعی یعنی نرم افزار مدیاپلیر به دست آورند.

بین این دو شکل توافقات پیوندی تفاوت قابل توجهی وجود دارد. (Corina, 2011:2) دو ویژگی که توافقات پیوندی فناورانه را از توافقات پیوندی قراردادی متمایز می سازد عبارت است از ارتباط بین رفتار توافقات پیوندی فناورانه و سطح سرمایه گذاری در سیستم کیفیت و عدم اطمینان از ورود به بازار کالاهای فرعی در صورت عدم استفاده از توافقات پیوندی فناورانه است. (Gaynor, Ibid:3) ارتباط بین سرمایه گذاری و توافقات پیوندی قراردادی از بین رفته است چرا که در حال حاضر از توافقات پیوندی قراردادی به عنوان یک روش بازاریابی استفاده می شود. (Ibid) با هم فروشی فناورانه برای بیش بردن توسعه و به عنوان یکی روش موثر برای کنترل محافظت از سرمایه اولیه است. این نوع توافقات پیوندی نیز می تواند به عنوان یک ابزار برای جلوگیری از سواری مجانی⁵ باشد. (Corina, op. cit : 2) توافقات پیوندی فناورانه از دارنده اموال فکری هنگام ورود به بازار محصول حمایت می کند و برای او این امکان را ایجاد می کند که اثر کامل افزایش سرمایه گذاری در فناوری را بر روی منافع سیستم درونی کند. (Gaynor op. cit : 1) توافقات پیوندی فناورانه نوآوری را افزایش می دهد. با افزایش نوآوری حاصل از توافقات پیوندی فناورانه مصرف کنندگان از آثار مفید توافقات پیوندی بیشتر از آثار ضد رقابتی آن منتفع می گردند. (Frattaroli, Ibid: 1917)

³ - Europeancommission Dg competition Discussion paper Of Ar- ticle 82 Of December/2005.p.55

⁴ - Hilti Vcommission .,T-30/89 1990 Ecr -li-163 1992 4 Cmlr 16 cFI

⁵ - Free Riding سواى مجانى یک اصطلاح اقتصادى و به معنای عدم امکان جلوگیری از استفاده یک فرد از مصرف کالای عمومی است. در حقوق مالیکت فکری قانونگذار به منظور حمایت از حقوق دارنده مال فکری استفاده رایگان دیگران را از این آثار و محصولات تحت عنوان سواری مجنى محکوم کرده است.

توافقات پیوندی ممکن است به شکل های دیگری نیز محقق شود که عبارتند از: خودداری از ارائه کالا، بدین معنا که بنگاه مسلط جز در صورت خرید محصول فرعی توسط مشتری، از ارائه محصول اصلی به وی خودداری نماید؛ حذف یا عدم ارائه ضمانت، در این حالت، تامین کننده مسلط مزیت ضمانت را حذف نموده یا آن را ارائه نمی دهد مگر این که مشتری قطعات را از تامین کننده اصلی، و نه شخص ثالث، تهیه نماید؛ توافقات پیوندی مالی، در این حالت، قیمت دو محصول از قیمت خرید جداگانه آنها کمتر است. مشتریان مجبور می شوند هر دو محصول را به عنوان یک بسته خریداری نمایند. (Brahimi op. cit:9)

3- رقابت

رقابت در لغت به معنای انتظار کشیدن، نگهبانی کردن و هم چشمی کردن آمده است. (عمید، 1373: 635). لفظ رقابت در زبان فارسی به عنوان معادل واژه کامپیتیشن¹ در زبان انگلیسی است. سایر معادل های واژه انگلیسی مذکور عبارتند از: کشمکش هم گردی مبارزه و مسابقه. لغت کامپیتیشن ریشه لاتینی دارد و به معنای «باهم تلاش کردن» یعنی شرکت کردن رقبا در یک مسابقه واحد باشد مشابه است. (سماواتی، 1374: 17) در اصطلاح، حقوق رقابت از همین معنا دور نیفتاده است، چرا که در محیط بازار هر فعالی مراقب رقیب تجاری خود است و فعالیت او را به دقت مد نظر دارد تا مبادا شکست بخورد. البته صرف مراقبت از رقیب و نظاره کردن اعمال او، روشننگر همه واقعیت های رقابت تجاری نیست بلکه مجادله با رقیب برسر یک هدف مشترک و تلاش برای پیش گرفتن از او نیز از جنبه های دیگر حقوق رقابت است. رقابت در عرف کشور ما نیز همین معنا را به ذهن متبادر می کند، بر این اساس اگر رقابت را فرآیند برتری جویی در مبارزه برای کسب هدف مشترک دانست بازار میدان این مسابقه و بنگاه های تجاری بازیگران آن خواهند بود. (صادقی مقدم و غفاری فارسانی، 1390، ش 73: 115).

عده ای در تعریف حقوق رقابت آن را مجموعه ضوابطی می دانند که هدفش حمایت روند رقابت در بازار آزاد است. یعنی فضایی که معیار تعیین کننده سود و زیان عرضه و تقاضای محصول است نه قوانین دولتی. (وکیلی مقدم، 1389: 18). تنها قانونی که در ایران به بحث رقابت پرداخته قانون اصلاح مواد از قانون چهارم توسعه اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست های کلی اصل 44 قانون اساسی مصوب 1387 است. البته به موجب ماده واحد قانون اصلاح مواد از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 89/12/11 مجلس عنوان قانون مذکور به قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44 قانون اساسی تغییر یافته است.

در بند 11 ماده یک این قانون در تعریف رقابت آمده است که «وضعیتی در بازار که در آن تعدادی تولید کننده خریدار و فروشنده مستقل برای تولید خرید یا فروش کالا یا خدمت فعالیت می کنند، به طوری که هیچ یک از تولید کنندگان،

¹. Competition.

خریداران و فرسندگان قدرت تعیین قیمت را در بازار نداشته باشند یا برای ورود بنگاه ها به بازار یا خروج از آن محدودیتی وجود نداشته باشد.»

قانونگذار در این تعریف به جای تبیین ماهیت رقابت تجاری، مدل اقتصادی رقابت را تعریف و آن را نوعی از ساختار بازار قلمداد کرده است. به عبارت دیگر، قانونگذار به جای بررسی ماهیت رقابت، بازارهایی را که در آن رقابت امکان پیدایش دارد، تعریف کرده، ثانیاً به جوهره و ذات رقابت که تلاش برای جلب سود بیشتر و افزایش سهم بازاری است توجه نشده است، ثالثاً با توجه به تعریف مذکور آنچه به ذهن متبادر می شود این است که قانونگذار به مفهوم رقابت کامل نظر داشته است، که این مفهوم از رقابت به نظر بسیاری از صاحب نظران قابل تحقق نیست و یک مدل آرمانی است. (صادقی مقدم و غفاری فارسانی، همان: 115)

به صورت اجمالی حقوق رقابت را می توان مجموعه قواعد و مقرراتی دانست که زمینه را برای فعالیت آزادانه بنگاه های تجاری فراهم می کند تا در نتیجه فعالیت بنگاه ها در بستری رقابتی به هدف خود که افزایش کارایی جهت رفاه مصرف کننده و حفظ رقابت در بازار است، برسد.

4- توافقات پیوندی و حقوق رقابت

4-1- در حقوق آمریکا

در حقوق آمریکا مطابق ماده 1 قانون شرمین، هر نوع توافق که موجب محدودیت نامتعرف در تجارت شود غیر قانونی است. ماده 2 قانون شرمین درباره موقعیت انحصاری و اقدامات مبتنی بر انحصار گرای است. طبق این ماده هر نوع ایجاد انحصار یا توافق و تلاش در تحقق آن ممنوع است. این ماده زمانی اعمال می شود که قصد از بین بردن رقابت یا بدست آوردن قدرت انحصاری اثبات شود. بنابراین در مواردی که شرکتی اقدام به رفتارهایی کند که از طریق آنها قدرت کنترل یا حذف رقابت را بدست بیاورد، این ماده را نقض کرده است. (نوروزی، 1389: 104) در قانون کلایتون نیز در مواد 2، 3، 7 و 8 قانونگذار مواردی را که به کاهش رقابت و ایجاد انحصار می انجامد برشمرده و به ممنوعیت آنها حکم کرده است.

4-2- اتحادیه اروپا

در اتحادیه اروپا مطابق ماده 81، توافقات خود به خود باطل هستند. بدین معنا که بطلان آنها نیازمند رسیدگی مرجع قضایی نیست و حتی اگر طرفین توافق بدون آگاهی از بطلان توافقات اقداماتی انجام داده باشند و بعد از گذشت سالیان طولانی توافق باطل اعلام شود، جبران خسارت اشخاص ثالث با آنهاست و در هر حال توافق از ابتدا فاقد اثر تلقی می شود. (Alison And, Brenda, 2004:103) طبق دستورالعمل، شروط مذکور در ماده 5 اگر ضد رقابتی بشمار آیند، برخلاف شروط مقرر در ماده 4، قابل تفکیک از قرارداد بوده و سبب بی اعتباری آن نمی گردد، در نتیجه شروطی که مشمول ماده 5 می شوند فقط خودشان باطل و به اعتبار قرارداد خللی وارد نمی آورند، از مصادیق این شروط می توان به شرط منع از انجام فعالیت های تحقیق و توسعه در روابط غیر رقبا اشاره کرد.

4-3- در ایران

مطابق با ماده 19 قانون حمایت از حقوق مصرف کننده عرضه کنندگان کالا و خدمات و تولید کنندگان که مبادرت به تخلفات موضوع مواد 3 الی 8 این قانون نمایند در صورت ورود خسارت ناشی از مصرف همان کالا و خدمات به مصرف کنندگان علاوه بر جبران خسارت وارده به جزای نقدی حداکثر معادل 2 برابر خسارت وارده محکوم خواهند شد.

پس تنها ضمانت اجرای توافقات پیوندی به موجب ماده 19 قانون حمایت از حقوق مصرف کننده، جبران خسارت و جزای نقدی است که البته شرط آن، ورود خسارت است. به نظر می رسد به خصوص در مورد ماده 3 که تبصره آن، توافقات پیوندی

اجباری را منع نموده است این ضمانت اجرا مناسب نیست؛ چرا که در این صورت عرضه کننده می تواند فروش اجباری انجام دهد و فقط زمانی با اقدام قانونی مواجه خواهد شد که مصرف کننده برای مطالبه خسارت وارده به خود اقامه دعوی نماید. این در حالی است که قانونگذار می توانست به طور صریح فروش اجباری را ابطال اعلام نموده یا ضمانت اجراهایی شبیه ضمانت اجراهای قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44 که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت پیش بینی نماید.

به موجب ماده 51 قانون اخیر الذکر، در صورتی که در قراردادهای مالکیت فکری اجازه بهره برداری یا واگذاری حقوق، مواد 44 تا 48 نقض شوند، مثلا توافقات پیوندی غیرمجاز انجام گیرد، در این صورت شورای رقابت اختیار خواهد داشت یک یا چند تصمیم زیرا را اتخاذ کند: الف) توقف فعالیت یا عدم اعمال حقوق انحصاری از جمله تحدید دوره اعمال حقوق انحصاری؛ ب) منع طرف قرارداد، توافق یا مصالحه مرتبط با حقوق انحصاری از انجام تمام یا بخشی از شرایط و تعهدات مندرج در آن ج) ابطال قراردادها، توافقات یا تفاهم مرتبط با حقوق انحصاری در صورت موثر نبودن تدابیر موضوع بندهای «الف» و «ب» این ماده چنان که متن ماده نشان می دهد قراردادهای منعقد شده مشتمل بر توافقات پیوندی باطل نیستند و طرف مقابل حق ندارد به بهانه نقض مواد یاد شده از اجرای قرارداد مرتبط با حقوق مالکیت فکری سرباز زند. بلکه سه گزینه برای شورای رقابت، به عنوان تنها مرجع رسیدگی به رویه های ضد رقابتی، (ماده 62 قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44) در نظر گرفته شده است که اعمال مورد سوم به موثر نبودن گزینه های نادرست و دوم بستگی دارد. پس در ابتدا شورا از طریق تحدید دوره اعمال حقوق مالکیت فکری وی شود. برای مثال شورا می تواند مدت بیست ساله حمایت از حق اختراع را به ده سال تقلیل دهد که در واقع نوعی مجازات است. به عنوان گزینه دیگر، شورا می تواند مانع اجرای تمام یا بخشی از تعهدات طرف مقابل که به موجب قراردادهای ناقض مواد 44 تا 48 بر عهده گرفته است؛ گردد. در اینجا مشخص نیست که مراد از شرایط و تعهدات، همان شرایط و تعهدات اصلی است یا شرایط و تعهدات تکمیلی ناشی از هم فروشی، هر چند که متن ماده نظر نخست را القا می کند ولی به نظر می رسد منطقی تر آن است که بگوییم شرایط و تعهدات قرارداد اصلی کماکان معتبر است و فقط شورا می تواند مانع اجرای مفاد اضافی که قاعدتا مورد رضایت طرف قرارداد مثلا مجوز گیرنده نبوده است، گردد سومین گزینه مناسب است از ابطال قراردادهای ناقض مواد 44 تا 48 البته منوط به موثر نبودن گزینه های نخست و دوم.

لازم به ذکر است که قانونگذار در ماده 61 نیز به طور کلی ضمانت اجراهایی را پیش بینی کرده است که مهمترین آنها در ارتباط با توافقات پیوندی عبادتند از: دستور به فسخ هر نوع قرارداد، توافق و تفاهم متضمن رویه های ضد رقابتی موضوع مواد 44 تا 48 این قانون؛ دستور به توقف طرفین توافق یا توافق های مرتبط با آن از ادامه رویه های ضد رقابتی مورد نظر؛ دستور به توقف هر رویه ضد رقابتی یا عدم تکرار آن...؛ و تعیین جریمه نقدی از ده میلیون (10.000.000) ریال تا یک میلیارد (1.000.000.000) ریال، در صورت نقض ممنوعیتهای ماده 45 قانون.

به علاوه، امکان مطالبه خسارت ناشی از رویه های ضد رقابتی نیز فراهم شده است. برطبق ماده 66 اشخاص حقیقی و حقوقی خسارت دیده از رویه های ضد رقابتی مذکور در این قانون، می توانند حداکثر ظرف یک سال از زمان قطعیت تصمیمات شورای رقابت ای هیات تجدید نظر مبنی بر اعمال رویه های ضد رقابتی، به منظور جبران خسارت به دادگاه صلاحیتدار دادخواست بدهند...» اگر چه برطبق قواعد عمومی مسوولیت عمومی نیز این حق برای زیان دیدگان وجود دارد ولی تصریح به آن در قانون اجرای سیاستهای ملی اصل 44 تاکید دویباره بر چنین حقی است که هم مصرف کنندگان و هم رقبای زیان دیده از رویه های ضد رقابتی، از آن برخوردارند. قانون نظام صنفی در ماده 64 جریمه فروش اجباری را بدین شرح بیان کرده است: الف- برای فروش اجباری کالا، الزام فروشنده به پس گرفتن کالا و جریمه نقدی معادل پنج برابر قیمت فروش کالای تحمیلی. ب) برای فروش اجباری خدمت، جبران خسارت وارد شده به خریداری و جریمه نقدی معادل پنج

برابر مبلغ خدمت اجباری، قانون تعزیرات حکومتی نیز در ماده 15 مقرر کرده است که تعزیرات فروش اجباری به شرح زیر می باشد: جریمه از یک تا دو برابر ارزش کالای تحمیلی.

همانطور که ملاحظه می کنیم. قانون حمایت از حقوق مصرف کننده، قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44، قانون نظام صنفی و قانون تعزیرات حکومتی در خصوص فروش اجباری با یکدیگر تعارض در حکم دارند.

در ایران تا قبل از تصویب قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44، مقرر ای خاص برای ممنوعیت توافقات ضد رقابتی وجود نداشت. با این وجود، با توجه به بند پنجم و نهم اصل چهارم سوم قانون اساسی، اصل چهارم و چهارم و موادی که در فصل گذشته به آنها اشاره شد، می شد به ممنوعیت چنین توافقاتی در غیاب قانونی خاص در این خصوص، حکم داد. بعد از تصویب قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44، در مواد 44 و 45 به ممنوعیت توافقاتی که باعث ایجاد اختلال در رقابت می گردند، حکم شد.

برخی بر این باورند که مواد مذکور جنبه حصری داشته و بهتر بود که قانونگذار موضعی مانند اتحادیه اروپا اتخاذ می کرد تا دامنه گسترده تری را شامل می شد و مواردی را که جز موارد مذکور در مواد نبوده، اما اثر ضد رقابتی دارند را در بر می گرفت. (صادقی، 1386، ش: 10، 173). موارد بر شمرده شده در ماده 44، در صورتی ممنوع هستند که نتیجه آنها اختلال در رقابت باشد در صورتی که قانونگذار در ماده 45 با تغییر موضع، اعمال مندرج در این ماده را ضد رقابتی فرض کرده است.

5- نسبت میان توافقات پیوندی و اصل آزادی قراردادی

به این ترتیب از نظر مبانی، از یک سو نسبت میان توافقات پیوندی و اصل آزادی قراردادی و از سوی دیگر اسباب توجیه کننده وجود توافقات پیوندی مورد بررسی قرار می گیرد.

از اصل آزادی قراردادی دو قاعده مهم و اساسی به دست می آید: آزادی در انعقاد و یا عدم انعقاد قرارداد؛ آزادی در انتخاب مفاد قرارداد و انتخاب طرف قرارداد.

5-1- آزادی اشخاص در انعقاد و یا عدم انعقاد قرارداد

طبق یک قاعده عمومی پذیرفته شده در همه نظام های حقوقی، اشخاص آزادند که با دیگران قرارداد منعقد نمایند یا ننمایند و هیچ کس نمی تواند دیگری را مجبور به انعقاد قرارداد بکند یا اینکه دیگری را از انعقاد قرارداد منع نماید. (Lequette,) (Simler, Terré, 2013:191)

این قاعده که از بدیهی ترین نتایج اصل آزادی قراردادی به شمار می رود، حتی امروزه با وجود دخالت روزافزون دولت ها در امر قراردادها همچنان محفوظ مانده است. دولت ها زمانی که بخواهند سیاست های اقتصادی و اجتماعی خود را از طریق قراردادها اعمال نمایند سعی می نمایند تا مداخلات خود را از طریق مفاد و آثار قرارداد اعمال نمایند تا حداقل، ظاهر استقلال و آزادی افراد در امر انعقاد قراردادها همچنان محفوظ بماند و در امر پذیرش قرارداد، اجباری به آنها تحمیل نشود.

در بسیاری از موارد زمانی نیز که قاضی می خواهد شروطی را که در قرارداد وجود نداشته به آن پیوند زند، سعی می کند الحاق این شروط را تحت لوای شروط تلویحی یا ضمنی به انجام برساند تا، از یک سو، از تحمیل مستقیم و جابرانه شروط خودداری کرده باشد و از سوی دیگر، به نتیجه دیگری که از این اصل به دست می آید مبنی بر اینکه « بعد از انعقاد قرارداد نیز اراده انسان باید محترم شمرده شود و مقامات عمومی حق ندارند آثار قرارداد و تعهد طرفین را تغییر دهند». (صفایی، 1386: 48) احترام گذاشته باشد.

4-2- آزادی اشخاص در انتخاب مفاد قرارداد و انتخاب طرف قرارداد

این قاعده را می توان به صورت دو قاعده جداگانه مورد بررسی قرار داد: آزادی اشخاص در انتخاب طرف قرارداد و آزادی افراد در انتخاب مفاد قرارداد.

5-2-1- آزادی اشخاص در انتخاب طرف قرارداد¹

طبق این قاعده، اشخاص را انتخاب طرف قرارداد خود آزادی کامل دارند: نه می توان اشخاص را مجبور به انعقاد قرارداد با فرد یا افراد معینی کرد و نه می توان از انعقاد قرارداد با فرد یا افراد معینی منع کرد.

5-2-2- آزادی افراد در انتخاب مفاد قرارداد

همان گونه که اشخاص در انعقاد و یا عدم انعقاد قرارداد آزادند، هرگاه تصمیم به انعقاد قرارداد با طرف منتخب خود می گیرند، اشخاص آزاداند مفاد قرارداد خود را با توافق یکدیگر و به هر نحو که می خواهند تعیین نمایند. اصل آزادی قراردادی بدون آزادی تعیین مفاد قرارداد بی معنا است.

وجود عقود معین یعنی قالبهای تعریف شده از سوی قانون گذار، به هیچ وجه محدودیتی را بر قاعده آزادی اشخاص در انتخاب مفاد قرارداد ایجاد نمی نماید: زیرا، اولاً: اشخاص مکلف نیستند الزاماً قراردادهای خود را قالبهای از پیش تعریف شده توسط قانون گذار منعقد نمایند؛ ثانیاً: در صورت تصمیم به استفاده از این قالبها، با توجه به تکمیلی بودن مقررات قانونی، اشخاص می توانند کماکان مفاد قرارداد را خود، تعیین نمایند.

با توضیحات فوق، اینک فهم نسبت میان توافقات پیوندی و جلوه های مختلف اصل آزادی قراردادی روشن می گردد:

5-2-2- توافقات پیوندی و آزادی اشخاص در انعقاد و یا عدم انعقاد قرارداد

همانطور که در بند اول بیان شد، اولین و مهمترین نتیجه ای که از اصل آزادی قراردادی به دست می آید، آزاد بودن طرفین در تشکیل و یا عدم تشکیل قرارداد است. این قاعده از بدیهی ترین و مستقیم ترین نتایجی است که از این اصل به دست می آید و هرگونه خدشه وارد نمودن به این قاعده در واقع ضربه زدن به اصل آزادی قراردادی می باشد. همان گونه که یکی از حقوقدانان فرانسوی می گوید: «اگر قرارداد اساساً برخورد اراده های آزاد باشد، باید در انعقاد قرارداد یا عدم آن آزاد باشیم، و خودداری از انعقاد قرارداد یک خطا نیست.» (Marty and Raynaud, 1963:76) چگونه می توان صحبت از آزادی قراردادی نمود در حالی که فرد حتی آزادی در ورود یا عدم ورود به قرارداد را دارا نباشد؛ در این صورت، آزادی قراردادی از معنا تهی می شود.

این در حالی است یکی از جلوه های توافقات پیوندی، که البته شدیدترین آن نیز هست، موردی است که افراد آزادی خود را در بستن قرارداد از دست می دهند و به حکم قانون مجبور به انعقاد قرارداد می شوند.

این مصداق از توافقات پیوندی از آن جهت شدیدترین نوع از توافقات پیوندی محسوب می شود که بالاترین حد از سلب آزادی قراردادی را در خود دارد: زیرا، در سایر فروض از جمله در فرضی که شروط و مفاد قرارداد به حکم قانون تحمیل می شود، اشخاص همچنان اختیار ورود یا عدم ورود به چنین قراردادی را دارند، ولی در اینجا حتی این اختیار نیز از اشخاص سلب می شود و ایشان به حکم قانون ملزم به انعقاد قرارداد می شوند.

¹ La liberté de choisir son cocontractant

برای این فرض می توان به تکلیف دارندگان وسایل نقلیه موتوری به موجب قانون بیمه اجباری مسئولیت دارندگان وسایل نقلیه موتوری در برابر اشخاص ثالث مصوب سال 1347، و اصلاح شده به موجب قانون سال 1387، و نیز تکلیف ادارات و شرکت هایی چون برق، گاز و تلفن اشاره کرد.

5-2-3- توافقات پیوندی و آزادی افراد در انتخاب طرف قرارداد

نتیجه مهم دیگری که از اصل آزادی قراردادی به دست آمد، آزاد بودن افراد در انتخاب طرف قرارداد می باشد. در حالی که یکی از اقسام توافقات پیوندی موردی است که اشخاص در زمان انعقاد قرارداد، آزاد در انتخاب طرف قرارداد خود نیستند بلکه برعکس مجبورند با هر شخص متقاضی قرارداد منعقد کرده، کالا و یا خدمت مورد نیاز را به او ارائه دهند، کما اینکه داروخانه ها و درمانگاه ها حق انتخاب مشتریان خود را ندارند و هیچ محدودیتی را در این زمینه نمی توانند اعمال نمایند.

همانطور که دیده می شود، این شکل از توافقات پیوندی نیز با نتیجه مهمی که از اصل آزادی قراردادی مبنی بر آزاد بودن فرد در انتخاب طرف قرارداد به دست آمد تناقض دارد.

5-2-4- توافقات پیوندی و آزادی افراد در انتخاب مفاد قرارداد

یکی دیگر از نتایجی که از اصل آزادی قراردادی به دست آمد، آزاد بودن افراد در انتخاب مفاد قرارداد بود. در واقع، زمانی می توان گفت افراد از آزادی قراردادی واقعی بهره مند هستند که بتوان برای آنها حق انعکاس آزادانه شرایط و آثار مورد نظر خود را در قرارداد قائل شد.

این نتیجه نیز با یکی دیگر از توافقات پیوندی مغایرت پیدا می کند. همانطور که خواهد آمد، صورتی از توافقات پیوندی وجود دارد که در آن، اشخاص در ورود به قرارداد و همچنین انتخاب طرف قرارداد آزاد هستند ولی زمانی که تصمیم به انعقاد قرارداد با فرد مورد نظر خود می گیرند، شرایط و آثار قرارداد به آنها تحمیل می شود. به این ترتیب، در این قسم، افراد تنها آزادی در بستن یا نبستن قرارداد با فرد مورد دلخواه خود را دارا می باشند، ولی در تعیین مفاد آن نمی توانند نقشی داشته باشند.

برای این فرض، می توان به محدودیت هایی که اشخاص در درج پاره ای از شروط و یا برعکس، اجباری که به رعایت و درج پاره های دیگر از شروط در قراردادهای منعقد دارند اشاره نمود.

در انتها، شایان ذکر است که در یک توافقات پیوندی ممکن است همه جهات پیش گفته با هم جمع گردد، به طوری که شخص نه در انعقاد، نه در تعیین مفاد و نه در انتخاب طرف قرارداد آزاد نباشد. برای مثال، در الزام مؤجر به تمدید اجاره، هم انعقاد قرارداد تحمیل می شود، هم طرف قرارداد (مستأجر) و هم مفاد قرارداد. در این گونه موارد می توان گفت تنها صورتی از قرارداد باقی می ماند و توافق که اساس تمام قراردادها است در آن نقشی ندارد. وظیفه دادرس نیز در این موارد صرفاً اجرای نظر قانونگذار است نه کشف قصد واقعی طرفین. (کاتوزیان؛ 1389: 112)

6- توافقات پیوندی در قراردادهای مالکیت معنوی

6-1- توافقات پیوندی در قراردادهای مجوز بهره برداری

توافقات پیوندی زمانی محقق می شود که لیسانس دهنده، اعطای لیسانس در خصوص فناوری یا پروانه اختراع را منوط به آن کند که لیسانس گیرنده در خصوص فن آوری یا پروانه اختراع دیگری، از لیسانس دهند، لیسانس تحصیل نماید یا این که کالا یا کالاهای مشخصی را از لیسانس دهنده یا از شخصی که وی مشخص می نماید، خریداری نماید¹.

در توافقات پیوندی، دو کالا با یکدیگر پیوند می خورد. یکی کالای مورد پیوند² است که در قراردادهای لیسانس، عبارت است از همان موضوع پروانه اختراع. دیگری کالای پیوند شده³ است که می تواند خود، موضوع پروانه اختراع جداگانه ای باشد یا اساساً کالایی باشد که موضوع پروانه اختراع نیست. برای مثال در فرآیند تولید پورپیلن از متاونل که موضوع یک پروانه اختراع است، خود این فرآیند کالای مورد پیوند است و کالای پیوند شده عبارت است از رآکتوری که در این فرآیند مورد استفاده قرار گرفته است که می تواند خود موضوع پروانه اختراع باشد یا نباشد. در واقع لیسانس دهنده تنها در مورد کالای مورد پیوند است که قدرت اقتصادی و رقابتی دارد. ولی در خصوص کالای پیوند شده ممکن است قدرت رقابتی داشته یا نداشته باشد. وقتی لیسانس دهنده کالای پیوند شده را با کالای مورد پیوند گره می زند و واگذاری لیسانس را منوط به خرید کالای پیوند شده می نماید، قدرت رقابتی خود را در مقایسه یا سایر رقبا، نه بر اساس قدرتی که صرف نظر از کالای مورد پیوند و در خصوص کالای پیوند شده دارد، بلکه بر اساس قدرتی که کالای مورد پیوند به او می دهد اعمال می نماید.

معمول است که در قراردادهای مجوز بهره برداری، لیسانس دهنده در خصوص پروانه اختراع متعلق به خود، تضمین هایی را به عهده می گیرد. برای مثال تضمین می کند که کالای تولید شده دارای طول عمر مفید 3 سال است یا میزان مصرف مواد اولیه خاصی در یک فرآیند به ازای تولید مقدار مخصوصی از محصول، از X واحد تجاوز نخواهد کرد و مصرف برق یا میزان تولید حرارت در آن مقدار معینی است و از آن تجاوز نخواهد کرد.

کمتر موردی را می توان یافت که لیسانس دهنده، بدون هر گونه قید و شرطی، کیفیت محصول تولید شده یا کیفیت عملکرد فرآیندی خاص را تضمین نماید. بلکه لیسانس دهنده با توجه به سابقه امر، گاهی تضمین کیفیت یا عملکرد را منوط به آن می کند که لیسانس گیرنده خدمات یا تجهیزات خاصی را از خود لیسانس دهنده خریداری نماید.

برای مثال در فرآیندهای شیمیایی در مقیاس بزرگ، یکی از قسمت ها که نقش عمده ای در چگونگی عملکرد کل مجموعه دارد، رآکتور است. با توجه به میزان زیاد گرما یا فشار ایجاد شده در این گونه از خطوط تولید، که مرکز عمده آن رآکتور است، طراحی و ساخت این قسمت اهمیت مضاعفی پیدا می کند. در این صورت و با توجه به حساسیت کار، لیسانس دهنده تنها زمانی حاضر به تضمین عملکرد فرآیند می شود که لیسانس گیرنده رآکتور را از لیسانس دهنده خریداری نماید.

در غالب مواردی که لیسانس گیرنده علاوه بر استفاده از پروانه اختراع، خواهان استفاده از علامت تجاری لیسانس دهنده نیز هست، ترتیبات پیوندی مشاهده می شود، استفاده از نام یا علامت تجاری لیسانس دهنده، مسوولیت ناشی از عیب تولید را نیز به دنبال خواهد داشت. به علاوه در صورت عملکرد نامطلوب لیسانس گیرنده و تولید محصول بی کیفیت، شهرت نام و علامت تجاری لیسانس دهنده مخدوش می شود که در دراز مدت برای وی عواقب غیرقابل جبرانی را به همراه خواهد داشت. در نتیجه برای احتراز از این پیامدها، لیسانس دهنده تلاش می نماید تا آنجا که می تواند بر لیسانس گیرنده و عملکرد او کنترل و نظارت داشته باشد. این کنترل و نظارت از جمله می تواند از طریق تحمیل تجهیزات یا خدمات خاصی به لیسانس گیرنده صورت

1-Guidelines on the application of Article 81 of EC Treaty to technology transfer agreements NO. 192. In the context of technology licensing tying occurs when the licensor makes the licensing of one technology the tying product conditional upon the licensee taking a licence for another technology or purchasing a product from the licensor or someone designated by him (the tied product)...

2-Tying product.

3-- Tied product.

گیرد. در این مورد، لیسانس دهنده با تحمیل خرید کالا و تجهیزات خاص به لیسانس گیرنده، باعث «محدود نمودن ظرفیت رقابتی سایر رقبا» شده است.¹

در حقوق آمریکا، رویه قدیمی دادگاه ها بر این بود که ترتیبات پیوندی در قراردادهای مجوز بهره برداری، به طور مطلق ضد انحصاری تلقی می شد؛ توجیه مهم این بود که انحصار ناشی از پروانه اختراع، به مالک آن قدرت کافی می دهد تا این گونه ترتیبات را به لیسانس گیرنده تحمیل نماید.² با این حال باید گفت که اکنون، این نظریه چندان وجاهتی در نظر دادگاه ها ندارد. در واقع تحلیل این دسته از مسائل بر مبنای اصول علم اقتصاد، دادگاه ها را متقاعد نموده است که رویکرد شکل گرایانه به این مسائل، هدفی را که مورد نظر حقوق رقابت است برآورده نمی نماید. در حقیقت چنان نیست که هر کجا ترتیبات پیوندی وجود داشته باشد، نتیجه غیرقابل اجتناب این باشد که حقوق رقابت نقض شده است. در برخی موارد دادگاه ها آرائی صادر نموده اند که براساس آنها نه تنها ادعای ضد رقابتی بودن ترتیبات پیوندی رد شده است، بلکه در جهت عکس، همسو بودن آنها یا رقابت نیز تایید شده است.³

برای تایید این معنا که ترتیبات پیوندی خاصی ضد رقابتی است یا خیر، دادگاه باید به موارد زیر توجه نماید: 1- آیا واقعا بحث در مورد یک کالای خاص است یا این که دو کالا یا بیشتر. 2- در صورتی که دو کالا یا بیشتر مورد بحث است، آیا لیسانس دهنده قدرت اقتصادی کافی را در خصوص کالای مورد پیوند دارد تا به موجب آن، ترتیب پیوندی، به لحاظ اقتصادی تاثیر سوئی داشته باشد. 3- آیا ترتیب پیوندی مورد نظر، می تواند با توجه به شرایط و اوضاع و احوال قضیه موجه باشد. (Marty and Raynaud, 1963:76)

از آن چه که در کلیات حقوق رقابت گفته شد، و با توجه به موارد فوق می توان نتیجه گرفت که تصمیم گیری دادگاه در خصوص رقابتی یا ضد رقابتی بودن یک ترتیب پیوندی خاص در قرارداد لیسانس، بر اساس قاعده منطقی و استدلالی صورت می گیرد و قاضی باید در هر مورد، واقعیت های مربوط به هر قضیه را به دقت بررسی نماید.

در اتحادیه اروپا، و در زمان حکومت دستورالعمل 96/240، ترتیبات پیوندی در لیست خاکستری قرار داشت. این امر بیانگر دیدگاه بدبینانه کمیسیون نسبت به این ترتیبات بود.

این نگاه تا حد بسیار زیادی در مقررات اخیر تعدیل شده است. در مقررات سال 2004، به ترتیبات پیوندی اشاره ای نشده است. این بدان معناست که قراردادهایی که سهم طرفین آن از بازار و فن آوری مورد نظر⁴، کمتر از میزان مقرر در این مقررات است، به طور نوعی، از معافیت برخوردار هستند.

همانند دیگر محدودیت های قراردادی، در صورتی که سهم طرفین از بازار بیشتر از میزان مقرر در این مقررات باشد، باید رقابتی یا ضد رقابتی بودن ترتیب پیوندی مورد نظر، مطابق ماده (3) 81 معاهده رم بررسی شود؛ زیرا دغدغه اصلی قوانین مربوط به رقابت در خصوص ترتیبات پیوندی، این است که وجود این ترتیب در قرارداد انتقال فن آوری، باعث می شود دسترسی عرضه

¹... the party having atying product has used it to restrain the competitive capacity of others, whose ability to compete for sales in the tied items is necessarily proscribed in a manner not resulting from ordinary competition in he that item.

⁶ - United stses v. Loew,s Inc. 371 US 38 1962, the:http:// caselaw Ip. Findlaw .com./scripts/getcase.pl ?court =us&vol=37&invol =38.

⁷ - service & Traininig In .V. Data General corp .963 F2d680 , 689 . 23 USPQ2d 1102.1106 (4th Cir 1992)& Foremodst Pro Color.Inc.V. Eastman Kodak Co 703F 2d 534 (9th Cir . 1983

⁸ - این سهم در صورتی که طرفین زقیب یکدیگر باشند، باید کمتر از 20٪ و در صورتی که طرفین رقیب نباشند، برای هر یک از آنها، باید کمتر از 30٪ بازار مورد نظر باشد.

کنندگان محصول پیوند شده، به بازار محدود شود و «این دغدغه ربطی به این که طرفین قرارداد موصوف، رقیب باشند یا غیررقیب ندارد»^۹.

برای این که ترتیب پیوندی، اثر ضد قرابتی داشته باشد، لیسانس دهنده باید به میزان معتناهی از قدرت در بازار، در خصوص کالای مورد پیوند برخوردار باشد و از آن به عنوان اهرمی استفاده نماید تا رقابت را در مورد کالای پیوند شده محدود نموده و از این طریق موقعیت خود را در بازار، تحکیم و حفظ نماید.

با این حال، همان گونه که در راهنمای این مقررات^{۱۰} آمده است، باید توجه داشت که ترتیبات پیوندی در مواردی موجب افزایش کارایی می گردد؛ از جمله زمانی که کالای پیوند شده برای بهره برداری موثر و حداکثری از فن آوری موضوع لیسانس ضروری است یا استفاده از آن برای تولید محصولی با کیفیت مورد نظر لیسانس دهنده برای تبلیغات استفاده می نماید. دغدغه لیسانس دهنده براین که کالای تولید شده توسط لیسانس گیرنده، واجد حداقل کیفیت مورد نظر وی باشد، منطقی است. زیرا عدم رعایت آن می تواند موجب مسوولیت لیسانس دهنده و نیز لطمه به شهرت تجاری وی گردد. در این موارد ترتیب پیوندی محدود کننده رقابت نیست یا این که مشمول حکم مقرر در ماده (3) 81 معاهده رم می گردد.

از آن چه که گفته شد می توان نتیجه گرفت که مطابق مقررات حاکم در اتحادیه اروپا، علی الاصول ترتیبات پیوندی با ممنوعیتی مواجه نیست مگر این که لیسانس دهنده دارای قدرت در بازار باشد و دلیل موجهی هم برای معافیت آن ترتیب، به موجب ماده (3) 81 معاهده رم وجود نداشته باشد.

6-2- توافقات پیوندی در قرارداد واگذاری فیلم های سینمایی و تلویزیونی

6-2-1- مفهوم و ماهیت

توافقات پیوندی در قرارداد مجوز بهره برداری و واگذاری فیلم های سینمایی و تلویزیونی عبارت است از لیسانس یا فروش تصاویر متحرک در داخل یک بسته. (Hansen, 1999:2) به عبارت دیگر توافقات پیوندی در قراردادهای مجوز بهره برداری و واگذاری فیلم های سینمایی و تلویزیونی زمانی اتفاق می افتد که توزیع کننده یا مجوز دهنده لیسانس سک فیلم^{۱۱} یا گروهی از فیلم ها را به لیسانس یک فیلم یا گروهی از فیلم های دیگر توسط نمایش دهنده یا مجوز گیرنده مشروط نماید.

این شرط قراردادی از اوایل سال 1996 در صنعت تصاویر متحرک آمریکا رایج بود (Roy, Kenney And Klein 1983: 497) و توزیع کنندگان فیلم های سینمایی و تلویزیونی استفاده می کردند و فیلم هایشان را به صورت یک بسته لیسانس می کردند. (Conant, 1960:77) توافقات پیوندی در این قراردادها باعث می شد که نمایش دهنده برای لیسانس یک فیلم می بایست مجموعه کامل فیلم های تولید شده توسط توزیع کننده را خریداری کند حتی اگر آن زمان کافی برای نمایش دادن فیلم ها نداشت و یا اینکه از لیسانس آن فیلم ها خودداری کند. (Ibid)

⁹ - Guidelines on the application of Article 81 of the EC Treaty to technology transfer agreements, No.192

¹⁰ - NO 194, Tying can also give rise to efficiency gains. This is for instance the case where the tied product is necessary or at technically satisfactory of the licensed technology or for ensuring that production under the licence conforms to quality standards respected by the licensor and other licensees in such cases tying is normally either not restrictive of competition or covered by Article 81(3)

¹¹ - Feature Film: Any Motion Picture, Regardless Of Topick, The Length of The Film of which Is In Excess Of 4,000 Feet.

دیوان عالی ایالات متحده آمریکا در دو پرونده توافقات پیوندی فیلم های سینمایی و تلویزیونی را غیر قانونی اعلام کرده است. (Hanssen, op.cit, p2) دیوان عالی در سال 1948 در پرونده ایالات متحده در مقابل شرکت پارامونت پیکچرز^{۱۲} اولین بار موضوع توافقات پیوندی مشمول فیلم های سینمایی و تلویزیونی را مورد بررسی قرار داد.

در این پرونده، شرکت پارامونت پیکچرز فروش فیلم های با کیفیت عالی را به فروش فیلم های با کیفیت ضعیف وابسته کرده بود. در واقع نمایش دهنده فیلم بر اساس توافقات پیوندی فیلم های سینمایی به منظور بدست آوردن فیلم های با کیفیت عالی می بایست که بسته کامل فیلم ها را خریداری کند. (Dik, 1990:430).

دادگاه قرارداد شرکت پارامونت پیکچرز را یک توافقات پیوندی غیر قانونی دانست؛ به این دلیل که محدوده حمایت از یک اثر ادبی - هنری را به یک اثر ادبی - هنری دیگر گسترش داده است و نمایش دهندگان را به خرید فیلم هایی که آنها نمی خواهند، مجبور کرده است. (Belvis, 1987:273)

در سال 1962 در پرونده ایالات متحده در مقابل شرکت لویی^{۱۳} دوباره دادگاه با توافقات پیوندی فیلم های سینمایی و تلویزیونی روبرو شد. با این تفاوت که در این پرونده فیلم ها به جای تالارهای سینما به ایستگاههای تلویزیونی لیسانس می شدند. (Roy, Kenney And Klein, 1983:497) در این پرونده ایالات متحده آمریکا علیه شش توزیع کننده بزرگ فیلم که اقامه دعوی کرد با این ادعا که خوانندگان بوسیله اندراج توافقات پیوندی فیلم، ماده 1 قانون شرمین را نقض کردند. (Hovenkamp, 2006:62)

دادگاه در پرونده لویی نیز قرارداد مجوز بهره برداری و واگذاری فیلم های تلویزیونی را یک توافقات پیوندی غیر قانونی دانست چرا که توافقات پیوندی خریداران را به خرید جایگزین برای محصول فرعی مجبور و علاوه بر آن دسترسی آزاد عرضه کنندگان محصول فرعی را به بازار مصرفی محدود می کند. (Dik, op.cit:431)

6-2-2- اماره قدرت بازار در فیلم های سینمایی و تلویزیونی

در پرونده ایالات متحده در مقابل شرکت پارامونت پیکچرز با توجه به اینکه فیلم ها از حمایت قانون کپی رایت برخوردار بودند؛ دادگاه بدوی این وضعیت را با پرونده های سوء استفاده از حق اختراع قیاس کرد و حکم کرد که وجود کپی رایت قدرت اقتصادی کافی را برای پارامونت پیکچرز در فیلم های با کیفیت عالی ایجاد کرده است تا رقابت را در بازار فیلم های با کیفیت ضعیف محدود کند. (Belvis, op.cit:272) دیوان عالی نیز قیاس پرونده های حق اختراع را با پرونده های کپی رایت مشمول توافقات پیوندی تأیید کرد. (Dik, Op.cit:430)

لازم به توضیح است که دادگاه بدوی و حتی دیوان عالی در پرونده ایالات متحده در مقابل شرکت پارامونت پیکچرز بر روی محدوده حقوق انحصاری دارنده کپی رایت تمرکز نکرده است و بررسی نکرده است که آیا کپی رایت قدرت انحصاری بیشتری را نسبت به حق اختراع ایجاد می کند یا اینکه این موضوع در خصوص کپی رایت مصداق پیدا نمی کند. (Belvis, op.cit:273)

در پرونده لویی نیز خوانندگان مدعی بودند که هیچ یک از قراردادهای مجوز بهره برداری و واگذاری آنها قانون شرمین را نقض نکرده است چرا که هیچ یک از آنها دارای موقعیت مسلط اقتصادی در بازار نیستند. توزیع کنندگان فیلم اشاره کردند به این نکته که رقابت زیادی در صنعت فیلم وجود دارد و علاوه بر آن فیلم های تلویزیونی تنها کمتر از هشت درصد از برنامه های

¹² - United States Versus Paramount pictures, Inc, 334 U.S. 131 (1948)

¹³ - United States Versus Loews, Inc, 371, U.S. 38 (1962)

تلویزیونی را به خود اختصاص می دهند، در نتیجه قدرت انحصاری کافی برای ایجاد توافقات پیوندی غیر قانونی وجود ندارد. (Robley, 1963:407) با این حال دادگاه بیان کرد که درجه قدرت اقتصادی در یک فیلم کپی رایت لزوماً توسط سهم بازار مشخص نمی شود و علاوه بر آن واضح است که تقاضای قابل توجهی برای تعدادی از فیلم های تلویزیونی وجود دارد. (Ibid:408)

دادگاه با اشاره به این نکته که زمانی که محصول اصلی یک اثر ادبی - هنری است، فرض قدرت بازار وجود دارد، توافقات پیوندی را غیر قانونی دانست. چرا که برای غیر قانونی دانستن توافقات پیوندی، فروشنده باید از قدرت اقتصادی کافی برخوردار باشد تا رقابت آزاد را در بازار محصول فرعی محدود کند. (Belvis, op.cit:276)

3-6-3- توافقات پیوندی در قرارداد مجوز بهره برداری و واگذاری نرم افزار

1-3-6- مفهوم ماهیت

توافقات پیوندی در صنعت رایانه یک امر رایج است (Haris, op.cit:577) و شرکت های رایانه ای معمولاً از طریق توافقات پیوندی قراردادی و ادغام فناورانه¹ یک یا چند محصول متمایز را به یکدیگر وابسته می کنند. (Corones, 2003: 66) مجوز دهندگان نرم افزار های رایانه ای تحت حمایت کپی رایت غالباً آثارشان را به یک قطعه سخت افزاری محصول فرعی خواهد بود. (Belvis, op.cit:267) اما در بعضی موارد شرکت های رایانه ای در هنگام طراحی محصول و با استفاده از ادغام فناورانه، محصولات رایانه ای را به یک دیگر وابسته می کنند.² این توافقات پیوندی به وضعیتی محدود می شود که عامل تکنولوژی کاربران را به خرید هر دو محصول مجبور کند. (Helein, 1985) به عنوان مثال شرکت ماشین آلات بین المللی تجاری می تواند با تکیه بر شهرت کیفیت محصولاتش و به عنوان یک پیشرو صنعتی، خریدار را به الزامات قراردادی مجبور کند تا از آن برنامه حمایت کند. بنابراین یک پیشرو صنعتی، خریدار را به الزامات قراردادی مجبور کند تا از آن برنامه حمایت کند. بنابراین در نهایت گسترش فرض قدرت بازار به برنمه های رایانه ای تحت حمایت کپی رایت نه تنها رقابت را تقویت نمی کند بلکه باعث کاهش رقابت خواهد شد. (Ibid)

در پرونده مایکروسافت در مقابل ایالات متحده نیز ادغام مرورگر اینترنت اکسپلور با نرم افزاری سیستم عامل یک نوآوری به همراه داشت که این امر اساساً آثار مفیدی را برای رقابت در پی خواهد داشت. (Corones, op.cit:67)

3-6-3-2- حسن نیت و وابستگی فناورانه

دفاع حسن نیت مبتنی بر این حقیقت است که شرکت های توسعه دهنده برنامه های نرم افزاری ممکن است یک نرم افزاری تولید می کنند که در صورت استفاده با قطعات سخت افزاری شرکت های دیگر، عملکرد مناسبی نداشته باشد در این شرایط توسعه دهندگان نرم افزارهای رایانه ای به منظور کسب رضایت مصرف کننده و برای حفظ شهرت و حسن نیتشان لیسانس نرم افزار های رایانه ای را به قطعات سخت افزار مشروط می کنند.

3-6-3-3- حسن نیت و وابستگی فناورانه

¹-Technological Integration

²-ماده 5 قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای ایران مصوب 1379/10/4: « پدید آوردن نرم افزارهای مکمل و سازگار با دیگر نرم افزارها..مجاز است.»

دفاع حسن نیت مبتنی بر این حقیقت است که شرکت های توسعه دهنده برنامه های نرم افزاری ممکن است یک نرم افزاری تولید می کند که در صورت استفاده با قطعات سخت افزاری شرکت های دیگر، عملکرد مناسبی نداشته باشد. در این شرایط توسعه دهندگان نرم افزار های رایانه ای به منظور کسب رضایت مصرف کننده و برای حفظ شهرت و حسن نیتشان لیسانس نرم افزار های رایانه ای را به قطعات سخت افزار مشروط می کنند؛ چرا که این امر تضمین می کند که این محصولات سازگار هستند و در پی آن با وجود سازگاری بین نرم افزار و قطعه سخت افزار هزینه های جستجو مصرف کننده کاهش پیدا می کند. (Frattaroli, opcit:1910.)

دارنده کپی رایت برای استفاده از دفاع حسن نیت باید اثبات کند که توافقات پیوندی برای حمایت از حسن نیت لازم است و استفاده از استانداردهای کیفیت اسرار تجاری را افشا خواهد کرد. در پرونده دیتا جنرال، شرکت دیتا جنرال ادعا کرد که استفاده از استانداردهای کیفیت منجر به افشای اسرار تجاری خواهد شد. با این حال دادگاه حکم کرد که زمانی که نرم افزار های رایانه ای شرکت دیتا جنرال با قطعات سخت افزاری شرکت های دیگر کار می کند، این شرکت می تواند تضمین های کمتری ارائه کند یا ارائه خدماتش را کاهش دهد.

با توجه به اینکه تضمین ها و خدمات محصول رضایت مصرف کننده را افزایش می دهد و از حسن نیت تولید کننده حمایت می کند، ارائه تضمین های کمتر ممکن است در ابتدا در ابتدا به مصرف کنندگان و سپس به حسن نیت شرکت دیتا جنرال آسیب برساند. مصرف کننده به تضمین های زیاد به عنوان یک تضمین برای کیفیت و اعتبار محصول نگاه می کند. علاوه بر آن قوانین حمایت از مصرف کننده نیز توانایی تولید کننده را برای محدود کردن تضمین ها محکوم کرده است. (Gary, op.cit:1052)

نتیجه گیری

توافقات پیوندی یکی از واقعیت های انکارناپذیر اقتصاد امروز و یکی از راهبردهای تجاری شرکت ها است که در قلمرو قراردادهای مجوز بهره برداری مالکیت فکری نیز مورد استفاده می گیرد. و در طی آن دارنده حقوق مالکیت فکری، واگذاری یا بهره برداری از این حقوق به عنوان محصول اصلی را به قبول تعهدات دیگر منوط می کند. مهم ترین اقسام توافقات پیوندی عبارتند از توافقات پیوندی قراردادی که به موجب آن مشتری حق خرید جداگانه دو محصول اصلی و فرعی را از دست می دهد و توافقات پیوندی فناورانه که از نظر فنی، امکان خرید جداگانه محصولات را از بین می برد.

توافقات پیوندی زمانی محق می شود که فرانشیز گیرنده ملزم به خرید کالا یا ملزومات مورد نیاز یا کالای واسطه ای از فرانشیز دهنده یا کسی که او تعیین میکند باشد. یک شکل از این شرط که ذکر شد بصورت ایجابی است و به عنوان شروط پیوندی شناخته می شود اما این شرط میتواند روی دیگری هم داشته باشد بدین صورت که فرانشیز گیرنده متعهد باشد که ملزومات را از بنگاه های فرانشیز دهنده مشخص می نماید خریداری نکند. این شرط را می توان به عنوان شروط tie-out نام برد. توافقات پیوندی از اعمال و رویه های محدود کننده تجاری محسوب می شود این شرط با چند اصل اساسی برخورد پیدا میکند اول با یکی از نتایج اصل آزادی قراردادها این است که هرکس ازادانه بتواند طرف معامله خویش را انتخاب کند. از طرف دیگر با این شرط فرانشیز دهنده ممکن است در مورد کالایی که تعیین میشود قدرت اقتصادی و رقابتی نداشته باشد و بدین ترتیب قدرت رقابتی خود را براساس قدرت رقابتی امتیاز تجاری که به فرانشیز گیرنده واگذار می کند بصورت غیر واقعی جلوه نماید. از طرف دیگر همانطور که گفته شد تقریباً در بیشتر قرارداد های فرانشیز به علت همراه شدن با استفاده علامت تجاری است رویه معمول طرفین است³ چرا که در قرارداد فرانشیز استفاده از علامت مسولیت ناشی از عیب تولید را نیز به همراه خواهد داشت به علاوه در صورت عملکرد نامناسب فرانشیز گیرنده و تولید و کالا یا عرضه خدمات با کیفیت پایین شهرت و نام تجاری فرانشیز دهنده مخدوش شود.

بر اساس کمیسیون اروپا در اطلاعیه 24 دسامبر 1962 معیارهای مربوط به کیفیت یا الزام اجازه گیرنده به تهیه بعضی کالاها از منابع مشخص، تا حدودی که برای بهره برداری از اختراع به ترتیب فنی درست و کامل ضرورت داشته باشد مشمول بند 1 ماده 81 نخواهد بود. قسمت ه بند 1 از ماده 81 معاهده رم توافقات پیوندی را در صورتی شرط مغایر با رقابت می داند که تعهد اضافی که به طرف تحمیل می شود بنابر عرف تجاری یا طبیعت آن تعهد ارتباطی به موضوع قرارداد نداشته باشد دستورالعمل شماره 240/96 اتحادیه اروپا محدودیت راجع به توافقات پیوندی را در صورتی که طرفین رقیب هم باشند باید کمتر از 20 درصد از سهم بازار باشد و در صورتی که رقیب نباشند این اندازه 30 درصد خواهد بود و تا این اندازه از معافیت برخوردار است اما تشخیص ضد رقابتی بودن زاید بر آن باید مورد بررسی قرار گیرد این چنین محدودیتی آثار منفی برای فرانشیز گیرنده دارد مخصوصا زمانی که فرانشیز دهنده یا ثالثی که از طرف وی تعیین شده از اجابت سفارش امتناع کند یا محدودیت مقداری داشته باشد یا تاخیر در تحویل بدون توجیه تجاری داشته باشد. مقررات اروپایی چنین آثار منفی را از طریق اینکه تصمیم تامین کردن یا نکردن فقط به صلاحدید فرانشیز دهنده یا ثالث نیست کاهش می دهند. در مواردی هم این ترتیبات به ضرر رقابت است و آن جایی است که هدف از چنین شرطی مسدود کردن راه ورود دیگر رقبا به بازار است بالخص در مورد شروط tie-out که ممکن است در قالب یک توافق عمودی یا افقی و برای حذف رقبا صورت گرفته باشد. البته لازم به ذکر است که بحث در خصوص کالایی است که با موضوع قرارداد مرتبط باشد وگرنه بر اساس بند د ماده 82 معاهده رم موکول ساختن انعقاد قرارداد به قبول تعهدات تکمیل از سوی همکاران تجاری که بنابر طبیعت یا عرف تجاری ارتباط به موضوع قرارداد ندارند ممنوع اعلام شده است.

در حقوق ایران ماده 5 مقررات تسهیل کننده رقابت و ضوابط مربوط به کنترل و جلوگیری از شکل گیری انحصارات توافقات پیوندی را ممنوع اعلام کرده بند 8 و 9 این ماده مصادیقی از توافقات پیوندی را بیان کرده است: منوط کردن فروش کالا یا ارائه یک خدمت به خرید کالا یا خدمت دیگر (بند 8) 2. وادار کردن طرف مقابل به معامله با شخص ثالث به صورتی که به عرضه یا تقاضای کالا یا خدمت دیگری ارتباط داده شده باشد (بند 9). در آمریکا مطابق ماده (4) 5 اصول راهنما، اگر اعطای مجوز منوط به پذیرش این محدودیت شده و نوعی اجبار در میان باشد، قاعده بطلان ذاتی نسبت به آن اعمال می شود، در غیر این صورت، در ارزیابی شرط معامله انحصاری قاعده معقولیت حاکم است. اگر بخش عمده ای از بازار به موجب این توافق خارج از دایره رقابت بمانند، محاکم آنرا به سبب ممانعت از رقابت، ممنوع قلمداد می-کنند. دوره زمانی معامله انحصاری نیز در فرایند ارزیابی نقش مهمی دارد. در آرا صادره همواره تاکید شده که مجوزگیرنده باید سهم عمده ای از بازار را در اختیار داشته باشد، تا توان تاثیرگذاری بر رقابت را با تمسک به این شرط داشته باشد، با وجود این بر سر مقدار این سهم اتفاق نظر وجود ندارد.

فهرست منابع:

الف) فارسی

1. باقری، محمود و عباسی، سیمین سیاست های حقوق رقابت و حقوق مالکیت فکری، دوره 42، شماره 2، تابستان 1391.
2. سماواتی. حشمت الله، مقدمه ای بر حقوق رقابت تجاری و نقش آن در سیاست گذاری و تنظیم بازار، انتشارات فردوسی، تهران، 1374.
3. صابری، روح الله، قراردادهای لیسانس، تهران، شهر دانش، 1393.
4. صادقی مقدم، محمد حسن؛ غفاری فارسانی، بهنام؛ روح حقوق رقابت (مطالعه ی تطبیقی در اهداف حقوق رقابت)، مجله حقوقی دادگستری، شماره 73، بهار 1390.
5. صادقی، طوبی، اصول حاکم بر حقوق رقابت تجاری، مجله تخصصی الهیات و حقوق دانشگاه رضوی (آموزه های حقوقی) سال هفتم، شماره 10، بهار 1386
6. صفایی، حسین، قواعد عمومی قراردادها، ج دوم، تهران، میزان، 1386.

7. عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، انتشارات امیر کبیر، چاپ ، 1373.
8. کاتوزیان، ناصر، دوره مقدماتی حقوق مدنی اعمال حقوقی قرارداد - ایقاع، چ 2، تهران شرکت سهامی انتشار 1389.
9. نوروزی، مشیت الله، نگاهی به حقوق رقابت در قوانین چند کشور، مجاه علوم انسانی، شماره 61، بهمن و اسفند 1384.
10. وکیلی مقدم، محمد حسین، توافقات ضد رقابت تجاری، انتشارات میزان، 1389.

ب) قوانین

1. قانون اجرای سیاست های کلی اصل 44.
2. قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای ایران مصوب 1379/10/4

ج) لاتین

1. Daniel Dik, Copyrighted Software and Tying Arrangements: A Fresh Appreciation for Per Se Illegality, 10 Computer L.J. The John Marshall Journal of Information Technology Privacy Law, Volume 10, NU 413 .1990.p430
2. Anisha Gupta concept. Of Tying And Bundling and Its Effect on competition :A critical study of It in various jurisdictions, competition commission of india New Delhl. July /2012.
3. Christopher R. Ledlie Tying Conspiracies volume 84 Issue 6. William And Mary Law Review , 2007.
4. Corina Virginia Dobrea , product Tying Involving Intellectual property: Pro Or Anti-innovation Effects, Ariel , ariel (Graduate Department of The Faculty of Law , University of Toronto .2011
5. G. Marty et P. Raynaud, Droit civil: Les obligations ,Revue internationale de droit comparé Année 1963 Volume 15 Numéro 1.
6. Glen p. Belvis. " Computer, copyright And Tying Agreements; An Argument For the Abandonment of The Presumption of Market power" Boston College Law Review Volume 28, Issue 2 , Number 2, March/1987.
7. Haris Apostolopoulos ." The Copyright Misuse Doctrine on Computer Software; A Redundant doctrine of U.s. Copyright Law Or A Necessary Addition To e.U. Copyright Law ?" The John Marshall Journal of International Technology & Privacy Law , Volume 24, Issue 4, Summer/2006.
8. Herbert J. Hovenkamp, The Law of Exclusionary Pricing, 2 Competition Policy International 21, at 30, 32 ,2006.p62
9. monique msadarangani patent Tying And Antitrust Regulation moving Forward After Illinois Tool journal of Filt Technology Law volume xiii.No 2, 2013.
10. muhanmet Brahimi The interaction Between European Community Competition Law And intellectual property Rihts Tyong And Bunaling in The Light of the Micorsoff case , Facult of Law university of Lund Fall 2008,p9.
11. United States Versus Loews, Inc. 371, U.S. 38 (1962)
12. United States Versus Paramount pictures, Inc. 334 U.S. 131 (1948)
13. Yves Lequette, Philippe Simler, François Terré., Les obligations, Sous-collection : Droit privé, 2013.
14. -Alden F. Abbott., Joshua D. Wright. Antitrust Analysis Of Tying Arrangements And Exclusive Dealing .George Mason Law & Economics Research Paper ,no .08- 37. 2009..
15. -Anderia Renda, Diego Valiante , Legal And Economic Approach To Tying And Other Potentially Unfair And Anticompetitive Commercial Practices ., Focus On Financial services, February /2010 p6.
16. -C. Ronald Robley, " antitrust-Sherman Act-Tie-In Contracts-United States V. Loews, Inc." Boston College Law Review, Volume 4, Issue 2, 1963: p407 & 408.
17. -Charles H. Helein. "Software Lock-In And Antitrust Tying Arrangements ; The Lessons of Data General. 5 Computer L.j. 329 (1984) " , the John Marshall Journal of Information Technology & Privacy Law , Volume 5, Issue 3, Winter/1985

18. Corina Virginia Dobrea , product Tying Involving Intellectual property:Pro Or Anti-innovation Effects, Ariel ,ariel (Graduate Department of The Faculty of Law ,University of Toronto .2011. p2.
19. Damien Geradin , Tyon & Bundled Discounting .Tilburg university And Howerly Lip. 2008.
20. Daniel E. Gaynor Technological Tying Federal Trade commission Bureau of Economics Working papers ,August 2006.
21. Europeancommission Dg competition Discussion paper The Application Of Article 82 Of the Treaty ToExclusionary Abuses public Consultation ,December/2005..
22. F.Andrew Hanseen."The Block-Booking of Film:A Re-Examination" , Journal of Law And Economics,October/1999:P2
23. -Feature Film:Any Motion Picture, Regardless Of Topick,The Length of The Film of which Is In Excess Of 4,000 Feet.
24. -Guidelines on the application of Article 81 of the EC Treaty to technology transfer agreements, No.192.These competition concerns are independent of whether the parties to agreement are competitors or not.
25. -Haris Apostolopoulos ." The Copyright Misuse Doctrine on Computer Software;A Redundant doctrine of U.s.Copyyright Law Or A Necessary Addition To e.U.Copyright Law ?" The John Marshall Journal of Internation Technology & Privacy Law ,Volume 24,Issue 4, Summer/2006;p574
26. -Hilti Vcommission .,T -30/89 1990 Ecr -li-163 1992 4 Cmlr 16 cFI.
27. -Http://Gbr . pepperdone .Edu/ 2010 /08/The -Tie -in -Decision.
28. -Jones,Alison And,Sufrin, Brenda. EC Competition law, 2edition, 2004.
29. -kristian Elttorp abuse of Dominant position the Legal position of Tying practices within European competition Law Business school jonko ping University 2010..
30. Michael Conant,Antitrust In The Motion Picture Industry ,(University of California: Publications of The Institute of Business And Evonomic Research, 1960.
31. muhanmet Brahim The interaction Between European Communiy Competition Law And intellectual property Rihts Tyong And Bunaling in The Light of the Micorsoff case , Facult of Law university of Lund Fall 2008.
32. Sandy Azer, "AThree-Tiered Public policy Approach To copyright Misuse In The context of Tying Arrangments",Fordham Law Reviw,Volume 82, Issue 1 ,2013
33. Sarita frattaroli Dodging The Bullet Again Microsoft lii,s Reformulation of The Foremost Technological Tying Doctrine Boston University Law Review Volume 90 2010.
34. -service & Traininig In .V. Data General corp .963 F2d680 , 689 . 23 USPQ2d 1102.1106 (4th Cir 1992)& Foremodst Pro Color.Inc.V. Eastman Kodak Co 703F 2d 534 (9th Cir . 1983).
35. Stephen corones, "Technological Tying In The Computer Industry .When Doest It contravene Section 46 of The Trade Practices Act? Technology Law And Justice Journal,Volume 3.No 1.2003
36. -United stses v. Loew,s Inc. 371 US 38 1962 when the tying product is patented or copyrighted , the requisite economic power is assumed ,,The case can be found at the following link :[http:// caselaw Ip. Findlaw .com./scripts/getcase.pI](http://caselaw Ip. Findlaw .com./scripts/getcase.pI)

